

ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Άριθμός 17

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ

03-05-2026

Η ΛΑΒΙΔΑ. Αὐτή, ἀδελφοί μου, εἶναι κοχλιάριο (μικρό ἐπίμηκες κουταλάκι) πού χρησιμοποιεῖται γιά τή μετάδοση τῆς θείας κοινωνίας στους πιστούς. Καί αὐτό εἶναι κατασκευασμένο ἀπό εὐγενῆ μέταλλα. Στά πρῶτα χριστιανικά χρόνια οἱ χριστιανοί κοινωνοῦσαν πρῶτα τό Σῶμα τοῦ Κυρίου. Ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός λέγει: «Σταυροειδῶς τάς παλάμας τυπώσαντες, τοῦ ἐσταυρωμένου τό Σῶμα ὑποδεξώμεθα» (Migne 94. 1149). Ὁ π. Κων/νος Καλλίνικος ἐπισημαίνει ὅτι ἡ χρήση τῆς λαβίδας ἐπισηλθε στή θεία λατρεία τόν 10^ο αἰῶνα. Ὁ Γερμανός Κων/λεως ἀναφερόμενος στό ὄραμα τοῦ Προφήτη Ἡσαΐα, ὅπου ἄγγελος Σεραφεῖμ, ἔλαβε διά τῆς λαβίδος ἄνθρακα ἀπό τό θυσιαστήριο (Ἠσ. 6,6) καί προσῆλθε στόν Προφήτη, λέγει πῶς «σημαίνει τόν ἱερέα τόν κατέχοντα τόν νοερόν ἄνθρακα, Χριστόν, τῇ λαβίδι τῆς χειρός αὐτοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ θυσιαστηρίῳ, καί ἁγιάζοντα καί καθαίροντα τούς προσερχομένους καί μεταλαμβάνοντας». Ὁ Σωφρόνιος λέγει πῶς «ἡ λαβίς» σημαίνει καί τήν Παρθένον, βαστάζουσα αὐτόν τόν οὐράνιον Ἄρτον». Καί ὁ Συμεών Θεσσαλονίκης σημειώνει: «Εἰ δέ τις πρὸς κοινωνίαν ἱκανός καί, οὗτος προσιών μετ' εὐλαβείας καί φόβου διά τῆς λαβίδος, ἱερατική χειρί, κοινωνεῖ». Ὁ λειτουργός σάν καλός ποιμένας, «καλεῖ κατ' ὄνομα τά ἴδια πρόβατα». «Ὅταν, λοιπόν, βλέπεις τόν λειτουργόν νά σοῦ δίνει τά ἅγια Μυστήρια, μή νομίσης πῶς εἶναι ὁ ἱερεὺς, πού τό κάνει αὐτό, ἀλλά τό ἅγιο χέρι τοῦ Χριστοῦ, πού ἀπλώνεται πρὸς ἐσένα» (Ε.Π.Ε. 11,58).

Ο ΑΣΤΕΡΙΣΚΟΣ. Αὐτό τό λειτουργικό σκεῦος ἀποτελεῖται ἀπό δύο εὐγενῆ μέταλλινα ἐλάσματα πού συγκρατοῦνται στό μέσο καί ἀνοίγουν σταυροειδῶς. Ἐπικαλύπτει τό δισκάριο καί χρησιμεύει σάν στήριγμα, ὥστε τό κάλυμμα νά μήν ἀγγίζει τόν Ἄμνο, καί τίς μερίδες τοῦ δισκαρίου. Ὁ ἀρχικός συμβολισμός τοῦ ἀστερίσκου ἦταν «ὁ ὅλος

ἔναστρος οὐρανός» καί, ειδικώτερα, «ὁ ἐπιφανείς ἀστήρ», κατά τήν Γέννηση τοῦ Χριστοῦ, ὅπως ἡ Γραφή λέγει: «Καί ἰδού ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον, ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς (τούς Μάγους) ἕως ἐλθῶν ἔστι ἐπάνω οὗ ἦν τό παιδίον» (Ματθ. 2,9). Ὁ Καβάσιλας προσθέτει καί τούς ψαλμικούς λόγους: «τῷ λόγῳ τοῦ Κυρίου οἱ οὐρανοί ἐστερεώθησαν» (Ψαλμ. 32,6). Κατά τόν Γρηγόριο Ναζιανζηνό ὁ ἀστερίσκος εἶναι «ὁ θεῖος ἀστήρ, ὁ φανείς τοῖς μάγοις, κατά τήν ἔνσαρκον τοῦ Μεγάλου Θεοῦ, Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἰκονομίαν». Κατά τόν Συμεών Θεσσαλονίκης ὁ ἀστερίσκος συμβολίζει «τούς ἀστέρας καί αὐτόν τόν ἐπί τῇ γεννήσει Χριστόν». Ἐπίσης, ὁ ἀστερίσκος λέγει ὁ ἴδιος πατέρας, συμβολικά συνδέεται καί μέ «τά πραχθέντα ἐν τῇ γεννήσει, ἐπεὶ καί σπηλαίου καί φάτνης τύπον» εἶναι ἡ Πρόθεσις.

Ο ΣΠΟΓΓΟΣ. Αὐτό εἶναι ἀκατέργαστο φυσικό σφουγγάρι, πού χρησιμεύει γιά τήν τελική ἀπόμαξη τοῦ ἀγίου Ποτηρίου καί τίθεται μέσα σ'αὐτό γιά τή συγκράτηση τῆς ὑγρασίας. Εἰσήχθη γιά νά συμβολίζει κυρίως τόν σπόγγο τοῦ πάθους τοῦ Κυρίου. Ἄς θυμηθοῦμε ἐκεῖνο τό ἱερό γεγονός. Ὁ Κύριος εὕρισκόμενος ἐπί τοῦ Σταυροῦ εἶπε «διψῶ» (Ἰω. 19, 28). «Ἐκεῖνοι δέ (οἱ στρατιῶται), πού ἤκουσαν τόν λόγον αὐτόν τοῦ Ἰησοῦ ἀφοῦ ἐγέμισαν ξίδι ἕνα σφουγγάρι, τό ἔφεραν πλησίον τοῦ στόματος τοῦ Ἰησοῦ» (Ἰω. 19, 29). Ἀνάλογα χωρία ὑπάρχουν στόν Ματθαῖο (27, 48) καί στόν Μᾶρκο (15, 36).

ΤΑ ΚΑΛΥΜΜΑΤΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΣΚΕΥΩΝ. Ὁ ἱερός Καβάσιλας γράφει: «Καί καλύπτει τόν ἄρτον καί τό ποτήριον (ὁ ἱερεύς) πέπλοις πολυτίμοις». Καί συνεχίζει: «Διότι πραγματικά συγκαλυπτόταν στήν ἀρχή ἡ δύναμις τοῦ ἐνανθρωπήσαντος, ἕως τόν καιρόν τῶν θαυμάτων καί τῆς μαρτυρίας ἀπό τόν οὐρανόν» (κατά τήν Βάπτιση στόν Ἰορδάνη)[Φιλοκαλία σ. 72]. Ὁ Συμεών Θεσσαλονίκης γράφει, ὅτι ἡ κάλυψη τῶν προσφερομένων Δώρων μᾶς ὑπενθυμίζει τό γεγονός, ὅτι δέν ἀναγνώρισαν ὅλοι τόν Χριστό ἐξ ἀρχῆς· ὅτι ἂν καί σαρκώθηκε, δέν ἐξῆλθε ἐκ τοῦ μυστηρίου τῆς θεότητος καί τῆς προνοίας Του (PG 155.729). Τά καλύμματα τῶν ἱερῶν σκευῶν εἶναι τρία: Δύο ἰσομεγέθη, σέ σχῆμα σταυροῦ μέ τά ὁποῖα καλύπτονται ἀντίστοιχα τό δισκάριο καί τό ποτήριον κατά τήν προσκομιδή. Τό τρίτο τό μεγαλύτερο πού καλύπτει καί τά δύο μαζί εἶναι

σέ σχῆμα τετραγώνου καί ὀνομάζεται ἀέρας. Ὁ Γερμανός Κωνσταντινουπόλεως, διά τό δισκοκάλυμμα γράφει ὅτι συμβολίζει τό «σουδάριον», πού περικάλυπτε τό πρόσωπο τοῦ Κυρίου στόν τάφο. «Τό δισκοκάλυμμα ἐστίν, ἀντί τοῦ σουδαρίου, ὃ ἦν ἐπί τοῦ προσώπου αὐτοῦ, περικαλύπτον αὐτόν ἐν τῷ τάφῳ». Γιά δέ τόν ἀέρα γράφει ὅτι συμβολίζει τόν λίθο, μέ τόν ὁποῖο ὁ Ἰωσήφ ἀσφάλισε τό μνημεῖο «Ὁ ἀήρ ἐστί καί λέγεται, ἀντί τοῦ λίθου, οὗ ἡσφαλίσατο τό μνημεῖον ὁ Ἰωσήφ... Ἰδού ἐσταύρωται ὁ Χριστός, τέθαιπται ἡ ζωή, ἡσφαλίσθη ὁ τάφος». Ἡ κάλυψη τοῦ δισκαρίου συμβολίζει τήν σινδόνα, μέ τήν ὁποία τύλιξαν τό σῶμα τοῦ Κυρίου (PG 98 σελ. 400). Ὁ Συμεών Θεσσαλονίκης γράφει, πώς τά καλύμματα τῶν ἱερῶν σκευῶν συμβολίζουν τά σπάργανα μέ τά ὁποῖα τύλιξαν τό θεῖο βρέφος. «Εἶτα, τό τοῦ δίσκου κάλυμμα λαβών, σημαῖνον, σύν τοῖς ἄλλοις καλύμμασι, τά σπάργανα». Καί τοῦτο, γιατί «καί ἡ πρόθεσις τύπον ἐπέχει τοῦ σπηλαιου καί τῆς φάτνης». Ὁ δέ ἀέρας σημαίνει τό στερέωμα καί τήν σινδόνα. «Ὅς ἀήρ καί τό στερέωμα, ἐν ᾧ ὁ ἀστήρ καί τήν σινδόνα σημαίνει» (περί τῆς Θ. Λειτουργίας PG 155 σ. 288). Ὁ Θεόδωρος Στουδίτης τόν ὀνομάζει «ἀνώτατον πέπλον ἢ ἀπλῶς τό πέπλον». «Ὁ δέ ἱερεύς τῷ ἀνωτάτῳ πέπλῳ ὃ καί ἀέρα οἶδεν ὁ λόγος καλεῖν, τά Δῶρα ἐπικαλύπτει» (Migne 99.1689). Ὁ «ἀήρ» εἶναι σύμβολο τῆς συγκατάθεσης τοῦ οὐρανίου Πατρός στήν προσφορά τοῦ Υἱοῦ. Αὐτή τήν συγκατάθεση βεβαιώνει καί ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ στόν Πιλάτο: «Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μή ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν» (Ἰω. 19,11). Ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἔκφραση «δεδομένον ἄνωθεν» σημαίνει τήν συγκατάθεση τοῦ Πατρός στό Πάθος τοῦ Υἱοῦ καί ταυτόχρονα, ὅτι ὁ Υἱός ἀποδέχθηκε ἐκουσίως τήν σταυρική Του θυσία (Migne 74.1051 AB).

Θά συνεχίσουμε, ὅμως, Θεοῦ θέλοντος, στό ἐπόμενο κήρυγμα. **ΑΜΗΝ!**